

APROXIMACIÓ AL PERFIL, LES FUNCIONS I LES TASQUES PROFESSIONALS A LES ORGANITZACIONS I PROJECTES D'ARTS COMUNITÀRIES A CATALUNYA

Resultats d'una enquesta feta per Basket Beat i el CEESC entre el 21 d'abril i el 4 de maig, i presentats dissabte, 15 de maig de 2021, en el marc del Festival de les Arts Comunitàries de Catalunya.

D'un error a una constatació inicial

Del 21 d'abril al 4 de maig del 2021, Basket Beat i el Col·legi d'Educaadores i Educadors Socials de Catalunya (CEESC) van llençar una enquesta inèdita en l'àmbit de les arts comunitàries a Catalunya de la qual **es volien extreure les primeres dades sobre el paper que tenen els educadors i les educadores socials als projectes i les organitzacions respectives.**

L'enquesta era oberta a tothom qui professionalment o de manera voluntària participa en algun projecte o organització implicada en les arts comunitàries, fos o no professional de l'educació social. Però tant els uns com els altres seguien el mateix itinerari i les mateixes preguntes de l'enquesta; no hi havia dos recorreguts diferents per a uns i altres. I d'aquí el títol d'aquest document, perquè, ara, aquest fet fa que puguem parlar d'una aproximació al perfil, les funcions i les tasques professionals (de tothom) a les organitzacions i projectes d'arts comunitàries a Catalunya. I parlem d'aproximació tant ara com abans, perquè sabíem des del principi que per abordar el paper de les educadores i educadors socials hagués calgut un qüestionari més extens, més temps i uns recursos que no teníem a l'abast.

Si a aquest "error" li sumem que 24 organitzacions han respost l'enquesta (un número prou representatiu d'organitzacions-projectes en arts comunitàries que estan treballant a Catalunya) ens ha fet veure una realitat de la qual no podem defugir: **la professió de l'Educació Social és quasi inexistent en organitzacions o projectes d'arts comunitàries.**

Desenvolupament de l'enquesta

Termini: del 21 d'abril al 4 de maig del 2021.

Difusió: per xarxes socials, webs i altres mitjans de difusió de Basket Beat i CEESC. Per correu electrònic a mailings de contactes i telefònicament a través de voluntàries i voluntaris de Basket Beat.

Resultat: 116 persones la van començar i 25 persones de 24 organitzacions van finalitzar-la.

Temps de mitjana per fer-la: 46' 51''

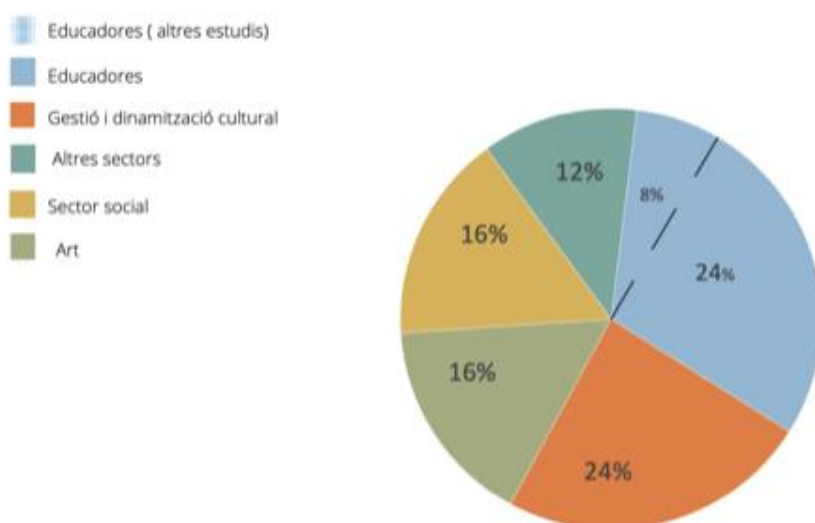
Organitzacions i projectes: indefinició del sector?

Les persones que han respost l'enquesta provenen de 24 organitzacions o projectes. 15 són de les comarques de Barcelona, 4 actuen a nivell català, 3 de les de Girona, 1 de Terres de l'Ebre i 1 més, de les comarques de Lleida. **D'entre totes les entitats participants, la majoria han nascut entre el 2000 i el 2017, en les últimes dues dècades.**

Repasant les organitzacions que han respost, també ens quedem amb el dubte de si podem considerar que totes pertanyen a l'àmbit de les arts comunitàries. Creiem que entre tres o quatre podrien ser dubtoses o s'hi quedarien fora. **El fet de no tenir una definició clara i acceptada del que són i signifiquen les arts comunitàries, ha pogut cridar a la resposta de professionals o voluntaris que participen en altres tipus de projectes o en organitzacions que, si bé algun cop han treballat a les arts comunitàries, aquestes no són la base de la seva activitat.** De totes maneres tenir la resposta de 20 organitzacions continua sent un nombre significatiu per al sector.

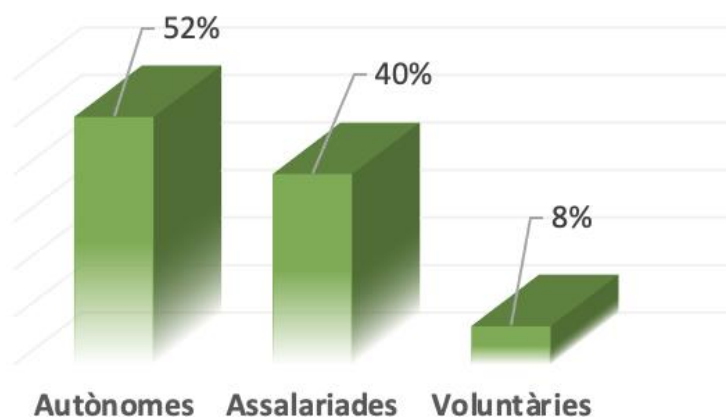
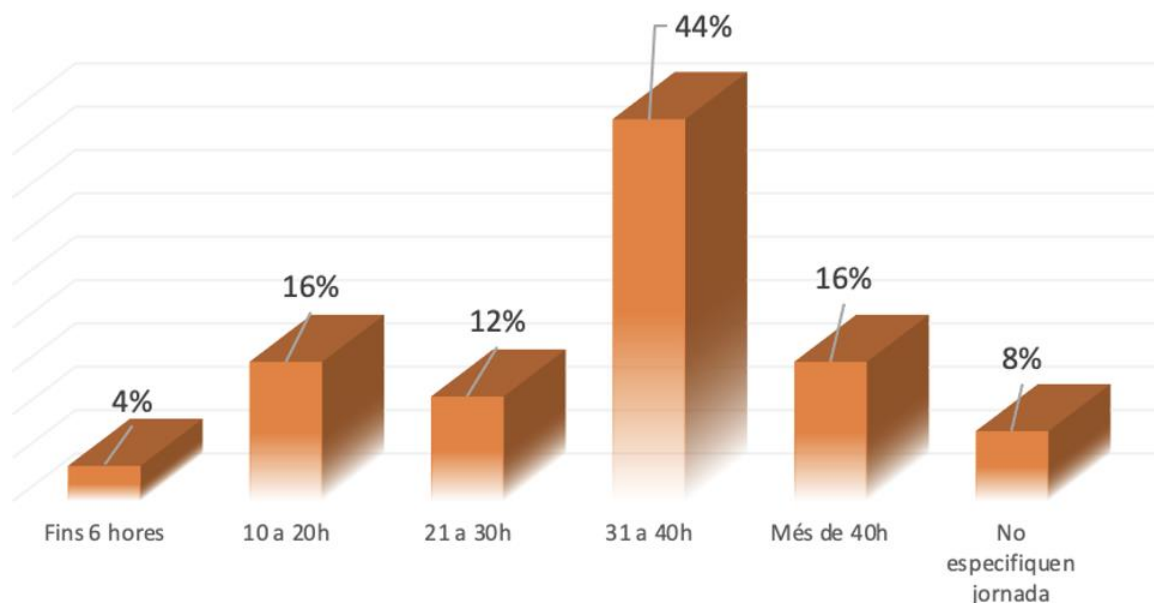
Un perfil professional divers però majoritàriament d'un entorn cultural

De les 25, 6 són o es consideren només educadores o educadors socials, i 2 hi afegixen altres estudis, especialitats o professions. La resta de professionals apunten cap a la gestió o dinamització cultural (6), l'art (4), del sector social però no de l'educació social (4) i altres sectors (3).

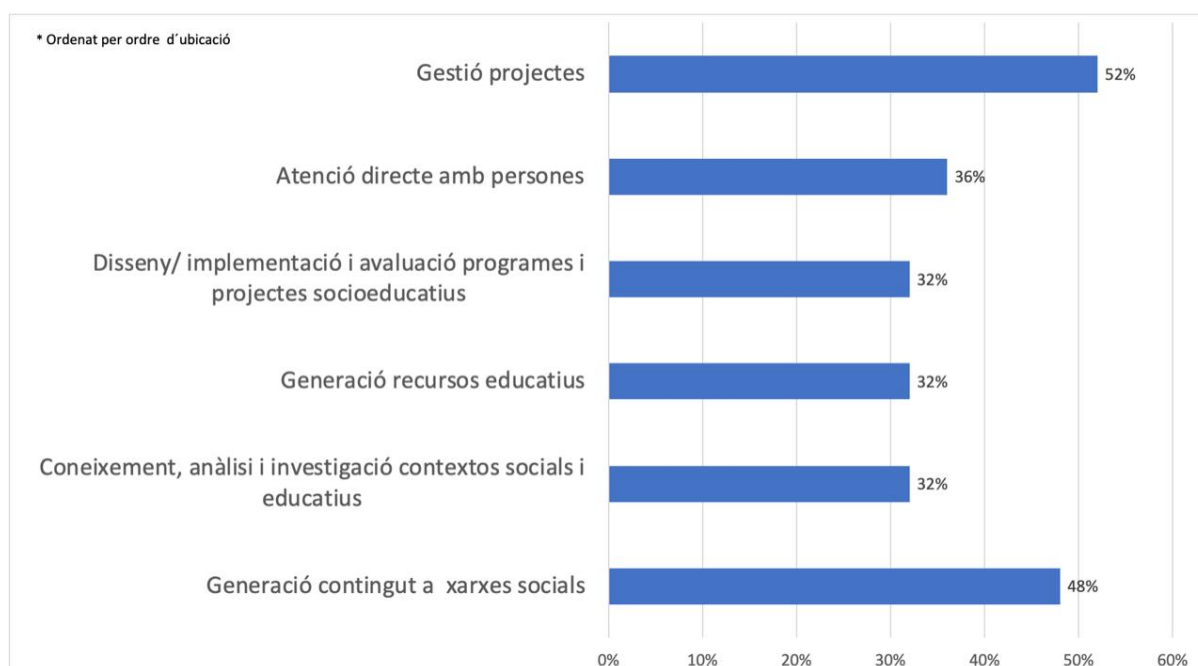
Treballadores, treballadors i voluntariat amb dedicació i implicació

Excepte dues persones, tota la resta són professionals -perceben una retribució-. La majoria treballen o hi participen des dels inicis del projecte o l'organització (76%). De les que hi treballen, 13 estan en règim d'autònoms i 10 en contracte. 15 de les 25 apunten treballar entre 31 i més de 40 hores.

Tot seguit veiem els percentatges de dedicació de sis funcions proposades a l'enquesta que calia ordenar de major a menor grau de dedicació. Com podem comprovar, les funcions a les quals els professionals consideren dedicar-hi més i menys temps són similars, mentre que per a les funcions que queden entremig no hi ha tant de quòrum.

- 1) Gestió del projecte o organització (gestió del finançament, redacció de documents, administració, coordinació) (52%)
- 2) Atenció directa amb persones, acompanyament als participants i al seu entorn (36%)
- 3) Disseny, implementació i avaluació de programes i projectes socioeducatius (28%)
- 4) Generació de recursos educatius (preparació tallers, continguts i materials pedagògics) (32%)
- 5) Coneixement, anàlisi i investigació dels contextos socials i educatius (32%)
- 6) Generació de contingut a les xarxes socials (48%)

A més, deu persones ens apunten altres funcions que troben a faltar de les sis marcades inicialment:

- Creació d'equips, de xarxes temàtiques, recerca i sistematització.
- Formació de professionals i supervisió.
- Generació i gestió de xarxes socioprofessionals.
- Gestió de l'equip: impulsar espais de reflexió i cura a l'equip.
- Gestió de grups.
- Creació artística i creació artística comunitària.
- Comunicació.
- Cerca de finançament, gestió de produccions artístiques, mediació assessorament i ajuda a altres projectes.
- Supervisió psicològica dels efectes del projecte.

Al final d'aquest bloc preguntàvem per la posició ideal de l'educador/a social en aquestes organitzacions o projectes i hi apareixen tot tipus de resultats ubicats en el càrrecs de directiu, intermedi o operari. Quan justifiquen la seva resposta observem diferents puntualitzacions (ES: educadora o educador social):

- (ES) Construir l'estratègia en base el compromís amb les persones i l'acompanyament. Per entendre que la nostra tasca política es basa també en les relacions dins de l'organització i amb les entitats companyes. Per recordar que la nostra tasca va molt més enllà de la creació artística (que no és transformadora en si mateixa).
- Ha de treballar de manera transversal amb la resta de l'equip i participar en el disseny i direcció de totes les activitats.
- (ES) El perfil de l'educador/a social és òptim per a les funcions de coordinació i gestió de projectes, serveis i programes, així com en la seva execució.
- (ES) Universalitat de la mirada; capacitat de dinamització i lideratge; especialista en organitzacions i col·lectius.
- (ES) Considero que l'equip educatiu hem d'estar en espais de presa de decisions.
- Crec que la figura de l'educador/a social és transversal i pot ubicar-se en qualsevol de les tres posicions segons requereixi el projecte. La mirada de l'educador/a social és òptima per liderar projectes. L'educador/a social també pot treballar dins d'estructures menys jeràrquiques.
- (ES) Estem preparats com a tècnics per a qualsevol responsabilitat.
- (ES) (Aclareixo que des de la meva experiència estic en càrrecs directius ja que soc sòcia fundadora de la cooperativa, però també en funcions executives, som poquetes). Crec que la visió de l'educadora social ha d'estar en càrrecs directius perquè pot (o hauria) d'aportar una mirada i eines de treball en equip, inclou les diversitats, pensa en clau de procés i no només de finalitats. Crec que l'educadora social en càrrecs directius pot (o hauria) d'aportar humanitat a l'engranatge dels projectes.
- Crec que el perfil de l'educadora social té la part tècnica i també d'atenció directa per entendre la complexitat d'aquest tipus de projectes.
- Directiu quan el projecte és essencialment educatiu, intermig quan el projecte té una dimensió educativa important o quan fa de nexa amb projectes educatius exteriors.
- L'educador pot ocupar qualsevol posició de responsabilitat dins de l'organització.
- Som un col·lectiu / cooperativa horitzontal i seria un més, com els altres.
- Estem treballant per anar gestant projectes socials dins l'àmbit cultural; pensem que no ha de ser un tema secundari com ens trobem actualment.
- (ES) Pels coneixements que l'educació social et facilita a l'hora de visibilitzar un projecte d'acord amb les persones i les seves necessitats.
- És una figura clau en les pràctiques comunitàries. I millor si té formació híbrida.
- (ES) Som una entitat horitzontal sense jerarquia.

- Per a un treball estratègic amb objectius socials, cal un coneixement profund d'aquest àmbit. L'àmbit de gestió no té perquè recaure en la direcció, això sol limitar la capacitat d'innovar dels equips.
- És molt bon mediador i ha de poder influenciar la direcció en les seves decisions, i també motivar als que estan a primera línia.
- Cal codirigir un projecte, generar equips de professionals complementaris amb coneixements transversals, per poder prendre decisions que contemplin les diferents esferes del projecte.

Resumint, estem parlant de professionals que tenen una gran implicació en el projecte o l'organització, dins d'un sector no regulat. Un sector en què es dediquen bastantes hores a fer tot tipus de tasques i a complir amb diferents funcions. S'organitzen d'una manera transversal amb poca o cap jerarquia.

**APROXIMACIÓ AL PERFIL, LES FUNCIONS
I LES TASQUES PROFESSIONALS
A LES ORGANITZACIONS I PROJECTES D'ARTS COMUNITÀRIES
A CATALUNYA**

Maig 2021

